

(6) *O si nol apercibe.* Etiam si restitit quantum potuit, adhuc tenetur dominum certiorare, ut in dicto vers. *præterea*, ubi Glo. s.

(7) *Engañosamente.* Idem dicit text. in dicto vers. *præterea*, si negligentia tacuit: et ibi Glossa notat, propter negligentiam talem perdi feudum: procedit ergo ista lex, sive fiat dolo, sive negligentia.

(8) *Jura con otros algunos.* Adde Gloss. in cap. 1. §. *porrò*, quæ fuit prima causa benef. amitt. et in cap. 1. §. 1. *quibus mod. feud. amitt.* Adde §. *conventiculas, de pace juram. firm.* et Andr. de Iser. in dicto §. *porrò*.

(9) *O si salteasse en algund logar.* Adde cap. 1. vers. *similiter*, et ibi Gloss. *quibus mod. feud. amitt.* et §. 2. vers. *porrò*, quæ fuit prima causa benef. amitt.

(10) *Mano en el.* Concordat dicto vers. *porrò*, quæ fuit prima causa benef. amitt. et nota hic dum dicit, *con entencion*: et sufficit manus injicere, etsi non vulneretur dominus; et sic ex sola elevatione manus contra dominum privabitur feudo, et facit l. *item apud Labeonem* 45. §. 1. D. *de injur.* quod est contra Alvarotum in dicto §. *porrò*, qui dicit, requiri, quod vulneretur. Lex ista etiam requirit, quod injiciatur manus in dominum, non ergo sufficeret sola manus elevatio: non tamen requiretur vulneris illatio. Et extendit etiam istam legem, etsi vassallus facit vulnerare dominum per alium, secundum Alvarotum in dicto §. *porrò*.

(11) *De su muerte.* Adde etiam dict. vers. *porrò*: et an sufficeret solum juramentum de occidendo dominum, si ultra non processisset, vide And. de Iser. in cap. *si voluerit, de capit. qui cur. vend.* qui dicit, quod ex solo juramento, si non fieret in liga cum aliis, non privaretur feudo, et sequitur ibi Alvarot. nota bene.

(12) *De lo sacar.* Adde §. 2. vers. *item si delator, quæ fuit prima causa benef. amitt.* et intellige personam ad hoc ponendo: nam si propter debita esset incarcerationis, non teneretur de sua pecunia vassallus solvere, cap. *licet, si de feudo def. conten. sit inter dom. et agnat.* et ibi Alvarotus.

(13) *En aquella ce, ca.* Adde vers. *similiter, quib. mod. feud. amittat.*

LEX IX.—Por quales yerros, que el Vassallo haze a su Señor, pierde el feudo, e otrosi el Señor la propiedad del, si yerra contra el Vassallo.

Matando el vassallo al hermano, o al hijo, o al nieto de su Señor (1), deue perder porende el feudo. E otrosi dezimos, que si el vassallo yaze con la muger de su Señor (2), o con su fija, o con su nuera (3), que deue perder el feudo. Esso mismo seria, si se trabajasse en alguna manera de recibir, o aduzir (4) alguna dellas, para traerlas a fazerle tal deshonra. E por todas estas cosas sobredichas, e por cada vna de las que diximos en la ley ante desta, por que el vassallo deue perder el feudo, quando lo fiziere; por essas mismas pierde el Señor (5) la propiedad del feudo, si fiziesse alguna dellas contra la persona del vassallo, o de su muger, o de sus fijos, o de sus nietos, o de sus nueras; e fincara despues deso la propiedad del feudo al vassallo para siempre, por juro de heredad.

LEX IX.—Ista lex summata est cum l. præcedenti.

(1) *De su Señor.* Hic habes, quod interficiens filium, nepotem vel fratrem domini sui, privatur feudo. Contrarium in fratris persona habetur in cap. 1. *an ille qui interfecit fratrem domini sui.* Gloss. in cap. 1. §. *similiter, quib. mod. feud. amitt.* vult, quod si proditoriè occidat fratrem domini sui, privatur feudo, quia idem esset, si proditoriè occideret alium extraneum: et secundum hoc intelligenda est ista lex, si proditoriè occideret: quod verò hic dicitur de filio, et nepote, intelligerem sive proditoriè, sive non proditoriè; dummodò non ad defensionem occideret: quia illi repræsentat eandem personam patris, et quodammodò domini videntur ad vassallum. Et nota bene, quia de jure communi feudorum, non ita bene reperitur expressum in filio, et nepote domini. Si verò vassallus interficiat fratrem suum, videt in dicto cap. 1.

(2) *Con la muger de su Señor.* Adde cap. 1. vers. 1. *quibus mod. feud. amitt.* et procedit tam ipsa volente, quam invitata, et etiam sive domino vivente, sive eo mortuo, ipsa perseverante in viduitate, secundum Andream de Iser. Alvarot. Nicol. de Neapol. ibi; et quid si esset concubina domini, vide quæ dixi in l. fin. tit. 24. ead. *Part.* et procedet etiam in sponsa nondum traducta, secundum Alvarot. in dicto cap. 1.

(3) *Fija, o con su nuera.* Adde dict. vers. 1.

(4) *Aduzir.* Turpiter scilicet ludendo, vel aliàs se exercendo ad concubitum, ut in dicto vers. ibi: *Concumbere se exercuerit*; et licet ibi loquatur in uxore, idem est in aliis mulieribus, de quibus ibi; et probatur hoc in ista lege, licet Bald. ibi intelligebat hoc tantum in uxore domini: et ex hoc verbo, *aduzir*, probatur etiam, quod si fuerit leuo, ut alius committat tale delictum cum istis, privetur feudo: et adde Gloss. in cap. 1. §. *item qui delator, quæ fuit prima causa benef. amitt.* in gloss. magna ad finem est in §. *sed non est alia.* Adde etiam, quod si vassallus concubuerit, vel concumbere se exercuit cum sorore domini, in domo domini manente, perdet feudum, ut in dicto cap. 1. et idem si cum matre domini, secundum Alvarot. ibi, col. fin. et vide Francisc. Curtium in suo tract. *feud.* 4. parte, 7 et 8. causa.

(5) *Pierde el Señor la propiedad.* Ut in cap. 1. *qualiter domin. propriet. feudi privet.* et §. *domino committente, si de feudo def. conten. sit inter domin. et agna.*

LEX X.—Como el Vassallo non deue enagenar el Feudo; e como el fijo despues de la muerte de su padre, deue venir a jurar fieldad al Señor, o a sus fijos.

Vendiendo (1), o empeñando, o enagenando el vassallo, el feudo que tuviere de su Señor, todo, o parte del (2), sin otorgamiento de su Señor, puedelo el Señor cobrar, non dando ninguna cosa por el; nin le empesce tiempo que fuesse passado (3), en que ouiesse estado otro alguno tenedor del. Otrosi dezimos, que si el fijo varon, que dexasse el vassallo que tuviessse feudo del Señor, estouiesse año, e dia (4) despues de la muerte de su padre, que non viniessse ante el Señor que diera el feudo a su padre, a fazer pleyto, e omenaje, de guardarle lealtad por aquel feudo, e de fazerle seruicio por el, en la manera que su padre era tenudo de lo fazer, quando era biuo; que pierde porende el feudo, fueras ende, si fuesse menor de catorce años (5), ca estonce non lo pierde. Esso mismo dezimos que deue fazer el vassallo, o el su fijo, al heredero del Señor (6), despues que fuer muerto su Señor.

LEX X.—Vassallus alienans feudum, vel ejus partem sine domini consensu, privatur feudo, præscriptione temporis contra hoc non obstante; idem, si successor intra annum, et diem non veniat domino facturum homagium, quod etiam tenetur facere vassallus domini successori. Hoc dicit.

(1) *Vendiendo.* Adde cap. 1. *de prohib. feud. alien. per Lothar.* et cap. *imperiale*, in princ. *de prohib. feud. alien. per Freder.* Quid autem si feudalis res sit apud aliquem tyrannum, seu potentem, à quo non potest recuperari? an possit componere cum eo? Videtur quod sic, ex his quæ notat Bald. in cap. 1. in princ. col. fin. in princ. versic. *quæro hic an consuetudo*, et in cap. 1. *Episcop. vel Abb.* per text. in cap. *ex parte*, §. fin. *de feudis*, ex quo inferes ad res majoriæ prohibitas alienari: facit l. *sed si pecunia* 3. et ibi Bald. D. *de rebus eorum.* Et quid si in re, quam alienat, habebat tantum nudam possessionem? Vide Baldum in l. *magis puto*, §. *si pupillo*, ubi bonus text. D. *de rebus eorum.* Et adverte, quia prohibita alienatione simpliciter, non videtur prohibita alienatio necessaria, l. *peto* 69. §. *prædium*, D. *de legat.* 2. quod fortè est limitandum, nisi talis alienatio necessaria sequeretur ab actu voluntario, argumento l. *magis* 5. §. *fundum* 8. et ibi Bald. D. *de rebus eorum*: vide Francisc. Curtium in quinta parte sui tractat. *feudal.* versic. 12. *quæro*.

(2) *Q. Quid autem si in investitura feudali, vel majoriæ caveretur, quod neque ex causa necessaria posset alienari? quid erit si provoce-*

tur ad divisionem? Vide l. *si pupillorum* 7. et ibi Bald. D. *de rebus eorum*, et per Gloss. et Doct. in l. *jubemus nulli* 14. C. *de sacrosanct. eccles.*

4. *Q. Sed pone, quod possessor majoratus impetravit à Rege facultatem alienandi rem majoriæ, et alienavit; postea apparet, quod ad alium pertineat majoria, et non ad alienantem: an valebit alienatio? Et quòd valeat, facit l. fin. D. *de rebus eorum*; quòd non valeat, facit text. in l. *qui neque tutores* 8. in princ. D. eodem, et in l. 2. D. *de eo qui pro tutore*, et quæ ibi dicit Bald. et cap. *alienationes*, 12. quæst. 2. et hoc fortè verius.*

5. *Q. An autem res feudales, vel majoriæ possint donari pro anima, vide in §. donare, qualiter olim poter. feud. alien. et l. ab agnato* 12. et ibi Bald. D. *de curat. furios.* ubi videbis, quòd non.

6. *Q. Quid autem si quis relinquere alicui castrum, et prohiberet, ne alienaretur extra familiam? an si requisiti illi de familia nolent, emere, possit vendi extraneo? Text. videtur, quòd sic, in l. qui Romæ* 122. §. *coheredes* 5. D. *de verb. oblig.* vide ibi per Doct.

Et nota, quòd si imponitur pœna alienanti rem majoriæ, vel aliàs, non solum incidit in pœnam, qui alienat, sed etiam sequens successor, qui consentit, l. *cum pater* 77. §. *libertis* 27. D. *de legat.* 2. facit l. *cætera* 41. §. *si duobus* 4. D. *de legat.* 1. et ibi Paul. de Cast. notat, quòd non mihi licet remove re injuncta de domo communi, etiam cum voluntate socii; ubi etiam vide quæstionem, ad quam infert ibi Bald.

7. *Q. Sed pone, quod possessor majoriæ alienavit titulo emptionis aliquam rem majoriæ in fratrem, in quem deventura esset majoria ipso alienante decedente sine liberis, et frater ei solvit pretium, postea moritur sine liberis, et sic majoria venit ad fratrem, qui emit: an poterit talis frater repetere pretium, quod solvit, vel si adhuc non solverat, tueri se exceptione contra hæredes defuncti, qui alienavit, et si ignoranter emisisset? Casus videtur, quòd possit repetere l. *hujusmodi* 84. §. *qui servum* 5. D. *de legat.* 1. Paul. de Cast. ibi in quæstione quam ponit, referens Joan. And. in addit. *ad Specul.* vult, quòd etiamsi sciens, rem posse in se ex fideicommissio evenire, emerit, quòd adhuc tali casu possit repetere pretium: vide ibi per eum in versic. *quid si hæres rogatus est*: quod mihi videtur durum, et quod in practica non possit obtineri; tu in hoc vide Bart. in l. *qui Romæ*, §. *duo fratres*, quæst. 6. D. *de verb. oblig.* Cogita in hoc, et quod non incurrat in pœnam, qui alienat in eum qui proximo loco succedere debet in majoria, vide gloss. sing. in Clem. 2. *de rebus eccles. non alien.* in gloss. pen. et vide quod notat Joan. de Plat. in l. unica, C. *non licere habitat. Metrocomiæ*, lib. 11. cum allegat l. *milites*, D. *de testam. milit.* item quia videtur solum alienare jus, quod ipse habet, l. *si domus* 71. §. fin. D. *de legat.* 1. l. *alienatio* 67. et l. *qui tabernas* 35. D. *de contrah. empt.* et sic videtur alienare, ut rem majoriæ; si tamen alienaret ita, ut esset res allodialis, videtur, quod incurrat pœnam positam alienanti: pro quo facit dictum Bald. in l. *voluntas*, C. *de fideicommiss.* in versic. *quæritur de duobus feudariis*, et in versic. *similiter in duobus fratribus*, vide ibi.*

8. *Q. Quid autem si Rex concessit facultatem vendendi aliquam rem majoriæ, si tamen ad hoc accederet consensus filii, qui est sequens vocatus ad majoriam, et filius consentit? an per hoc sibi præjudicet etiam quoad pretium? Aliquid tetigi in l. 5. tit. 11. *Part.* 6. in gloss. magna prope ante fin. et quòd sibi non præjudicet quoad pretium, etiam quando consensit, ut venderetur pro solvendis debitis patris, videtur text. in l. *si fundum per fideicommissum* 92. D. *de legat.* 1. quod videtur limitandum, quando majoria esset antiqua; nam si pater fecisset majoriam de novo, videtur, quòd filius ex tali consensu sibi præjudicet etiam in pretio, ratione præcedentis liberalitatis paternæ, argum. l. *si vero non remunerandi* 12. §. *indè Papinianis* 8. D. *mandati*, Bart. in dicta l. *si fundum per fideicommissum*: quæ tamen limitatio erit sublimitanda, si res quæ venditur, possidebatur per patrem; nam si possideretur per filium, tunc non videretur consensusse alienationi animo perdendi pretium; sed ut pater gerat negotium suum, et non animo donandi, secundum Paul. de Cast. post Bald. et Jacob. de Aret. in dicta l. *si fundum per fideicommissum*, in fin. videtur ergo consentire eo animo, ut ex pretio alia res ematur; nisi fortè ex conjecturis appareat, quòd fecit animo donandi patri pretium: undè si consensus daretur ad solvenda debita patris, videretur etiam consensusse in perdizione pretii, ex mente Doctor. ibi.*

9. *Q. Sed pone, quòd habens majoriam alienavit aliquam rem titulo donationis, fortè cum aliqua Regiæ facultate malè impetrata; filius,*

vivo patre, petit nullitatem talis donationis, et obtinuit: an res sic evicta dabitur patri, vel an remanebit penes filium? Videtur, quòd penes filium, per l. *si cum optio* 14. D. *de option. legat.* facit ad hoc l. fin. tit. 14. *Part.* 1. ibi, *no por razon de si mismo*, et cap. *si quis presbyterorum* 6. cum ibi notatis, *de rebus eccles. non alienand.*

10. *Q. Sed an possint bona majoriæ, seu aliàs prohibita alienari, vendi pro alimentis possessoris majoriæ, vel ut redimatur ab hostibus? Vide Paul. de Cast. quòd sic, in authent. *si captivi, C. de Epis. et cleric.**

11. *Q. Quid autem si pro debitis testatoris, qui fecit majoriam, vendatur aliqua res majoriæ per ejus possessorem? an incidat in pœnam alienantis contra prohibitionem? Videtur distinguendum, an alienet ipse, vel an creditor, vel iudex ad petitionem creditoris, ut primo casu, si ipse possidens majoriam alienet, incidat in pœnam, saltem quando essent alia bona, ex quibus debitis satisfieri possit, l. *pater filium* 58. in princ. D. *de legat.* 3. et res vendicari potest à successore: si verò alienet creditor, tunc non incidit in pœnam; an verò dominus majoriæ, vel successor possint vendicare rem sic alienatam per creditorem, vel per iudicem ad petitionem creditoris? Decides ex dictis Bald. singulariter loquentis in l. fin. vers. *et si præfatam*, col. 2. vers. 4. *quæro, C. de jure delib.**

12. *Q. Sed quid si prohibitus alienare pretio recepto, alienet in sequentem in gradu, qui debet succedere in majoria? Videtur, quòd tunc non incidat in pœnam, cum ipsa res perveniat in eum, in quem conditor majoriæ disposuit, l. *milites*, D. *de testam. militis*, Joan. de Plat. in l. unica, parum post princ. C. *non licere habitat. Metrocomiæ*, lib. 11. et facit l. *unum ex familia* 67. §. 1. D. *de legat.* 2. vide tamen, quod notat Bart. in l. 1. §. *qui habebat*, vers. 4. *quæritur*, D. *de bonor. pos. contr. tabul.**

13. *Q. Et quid si alienatio caruit solemnitatibus requisitis, et sic fuit nulla? an alienans incurrat in pœnam, vide text. et Bart. in l. *non putavit* 8. §. *non quævis*, D. *de bon. pos. contr. tabul.* et l. *filium*, §. *si quis bonorum*, cod. tit. et quæ dixi in l. fin. tit. 8. *Part.* 5.*

14. *Q. Quid autem si mater, quæ habebat majoriam, legavit filio secundo unam rem majoriæ, et filio primo legavit aliam rem in re- compensationem, quam filius major jussu patris acceptavit? An poterit postea hoc impugnare? Videtur, quòd sic, per ea quæ traduntur per Gloss. in l. 1. §. *quæ onerandæ*, D. *quarum rerum actio non datur*, et per text. in l. *si post mortem* 10. §. *si in adoptionem*, D. *de bon. pos. contr. tab.* et ibi Bart. tamen quoad casum nostrum militat ejus decisio, cum filius adhuc perderet; quod et videtur de mente Bart. ibi.*

15. *Q. An vero si quis facit majoriam in clericum primæ tonsuræ an pœnæ, si alienaverit, vel aliàs contra ipsum imposita, ligent eum? Et dicendum est, quòd sic: quia cum hoc proveniat ex contractibus, nihil interest sit clericus, vel laicus, et vide ad hoc Bald. in l. fin. §. *si vero postquam, C. de jure delib.**

16. *Q. Et an si ille, ad quem pertinet majoria, patitur aliquem, fortè magnatem, esse in possessione rei majoriæ, nolens petere, et dissimulans, an ex hoc videatur alienare, ita ut sequens in gradu admittatur? Vide text. in l. *non alienat.* 119. D. *de reg. jur.**

17. *Q. Sed pone, quòd aliquis possidebat quamdam rem majoriæ alterius, qui cum non posset propter potentiam illius, seu defectum justitiæ, illam recuperare, dedit Potenti magnam quantitatem pro ea, et sic redemit: an talis redimens poterit disponere de tali valore in præjudicium sequentis vocati ad majoriam, vel hæres ejus ob hoc retinere? Et videtur, quòd sic, per text. in arg. in l. *in bello* 12. §. *si fideicommissa* 14. et §. *si statu liber.* 10. et §. *si pignori* 12. et §. *si quis servum* 7. D. *de captiv.**

18. *Q. Item pone, quòd possessor majoriæ alienavit, ita quod perdit, et sequens in gradu non vult petere; an admittatur sequens? Et dicendum est, quòd sic, l. *peto* 69. §. *fratre* 5. et l. *cum pater* 77. §. *libertis* 27. D. *de legat.* 2. et quod notat Bald. in cap. 1. §. fin. ad fin. *per quos fiat investit.* Statuendum tamen esset tempus, in quo peteret, ut sic locus fiat sequenti, arg. l. fin. C. *qui admitti*, et facit bonus text. in l. *generaliter* 5. §. 1. vers. *Imperator, D. de decurion.**

19. *Q. Quid autem si alicui est factum magnum legatum, hoc gravamine adjecto, quòd bona majoriæ cum aliquo dividat, vel quod tributum, seu vectigal, quod debetur majoriæ, remittat? Dic, quòd non tenet tale gravamen, et consequetur legatum, ut est bonus text. cum Gloss. in l. *Imperatores* 15. D. *de pollicitat.* vide quæ notantur*

per Angel. et Joan. de Imol. in l. 1. D. de condit. instit. In contrarium tamen videtur hoc in simili questione decidere Bald. quem omnino videas in l. 1. col. fin. versic. *item pone filio legatum, C. de jure fisci, lib. 10.* Potest dici, quod primum procedat, quando legatum factum fuit simpliciter adjecto gravamine; quo I. verò dicit Bald. procedat, quando disponens dixisset, quod non aliter legabat, nisi gravamen impleteretur, vel saltem hoc tacite colligatur, ut quia (ut dicit Bald.) prohibuit plus petere. Cogita super hoc, et vide quæ dixi in l. 10. in gloss. magna tit. 9. 6. Part.

20. Q. Pone autem, quod pater odio filii majoris fecit aliquam fraudem in majoria, alienando, vel delinquendo, et mortuus est filius in vita patris: an filius talis filii majoris agere revocatoria contra fraudem alienantis, licet fraus ejus respectu facta non fuerit? Dic, quod sic, per text. in l. 1. §. pen. ibi, *magis enim fraudem rei, D. si quis in fraud. patron.* et vide per Bald. in l. 1. col. 7. vers. *ultimo queritur, C. de jure fisci.*

21. Q. Item pone, quod possessor majoriæ remissit hypothecam, quam habebat in bonis emphyteoticariis, quæ erant majoriæ, et ad securitatem erant bona emphyteotæ obligata: an ex hoc dicatur alienare, ita ut incidat in pœnam? Dic, quod sic, Gloss. in l. fin. §. *ipsum autem filium*, in verbo *dominium, C. de bonis quæ liber.* Ang. in l. *si pignus, D. de his qui in fraud. credit.*

22. Q. Sed an propter alienationem rei minimæ incidat quis in pœnam, potest induci in arg. quod non, l. 1. §. *si parens, D. si quis à paren. fuer. man.* juncta Gloss. ibi in verbo *quantum*: vide quæ dixi in l. fin. tit. 8. Partit. 3.

23. Q. Sed quid si Rex transtulit ex causa unum magnatem ex una parte Regni in aliam, quod fieri potest, ut in l. *certa forma 4. C. de jure fisci, lib. 10.* et l. 1. *C. de latin. libert. toll.* an bona quæ alibi Rex ob hoc concessit succedant loco bonorum, quæ sibi abstulit ob traslationem, ita quod si prima bona erant majoriæ, similiter et sint bona subrogata? Videbatur, quod non, per l. *pater filium 58. §. quindecim 5. D. de legat. 3.* sed contrarium est dicendum per text. in l. *Imperator 70. §. fin. cum l. sequenti, D. de legat. 2.* et quia ista permutatio est universalis, ut notat Bald. per text. ibi in l. *certa forma, C. de jure fisci, lib. 10. 4. not. col. pen. facit text. in cap. ecclesia S. Marivæ, ut lite pendet.*

24. Q. Sed quid, retento eodem themate, si illa, quæ dantur ob traslationem, sunt multo majoris valoris, quam bona quæ prius habebat, quia fortè Rex, ut patienter ferret, dedit sibi majorem statum? an adhuc totum erit majoria, sicut prima bona? Et videtur, quod sic, cum totum veniat contemplatione primæ majoriæ, argum. l. *qui alienam 53. D. de mortis causa donat. et l. generaliter 24. §. proinde 15. in princ. D. de fideicommiss. libert.* et facit, quod notat Bald. in l. *justas, C. de jure fisci, lib. 10.* cum tractat de tempore, quod duplicatur.

25. Q. Sed pone, quod aliquis, qui sperabat succedere in majoria, consensit possessori, ut liberè testaretur de majoria, fortè in filium bastardum, vel aliàs; an necesse sibi talis consensus, et renuntiatio? Et videtur, quod non; quia non potuit ipse tollere majoriam etiam in sui præjudicium: pro hoc videtur text. in l. *patroni filius 59. D. de bonis libertor.*

26. Q. Sed pone, quod quis ante delatam sibi majoriam, eam renuntiat; an tenet renuntiatio? Videtur, quod non, l. *is potest 18. et l. in plurium 70. D. de acquir. hered. l. 1. 4. quorum legat. l. 1. §. decretalis 7. D. de succes. edicto.*

27. Q. Et an prohibitio alienationis sub pœna facta nui vocato, censeatur repetita in aliis vocatis, quibus non fit ista prohibitio, vide Gloss. Bart. et Doct. in l. *recusare, D. ad Trebel. et l. cum pater, §. libertis, de legat. 2.* et Bald. in l. *cum alienam, col. 2. C. de legat.*

28. Q. Quid autem si conditor majoriæ promittit rem majoriæ posse permutari, dum tamen non permutetur cum rebus Ecclesiæ? an teneat talis prohibitio respectu Ecclesiæ? Tu cogita: nam videtur, quod non, ex notatis per Plateam in l. fin. col. 1. *C. de exact. tribut. lib. 10.*

29. Q. Sed pone, quod in majoriæ instrumento cavetur, quod si alienaret rem majoriæ, vel alienanti consentiret, perderet majoriam: an comprehendat etiam non possessorem consentientem propter spem fideicommissi, quia ipse debebat succedere? Vide Bart. quod sic, in l. *Gallus, §. videndum, D. de liber. et posth. versic. ista induco.* Et ex dictis Bart. ibi videtur, quod hoc procedat in eo, qui proximiori loco erat in spe ad succedendum; undè si iste proximior consentiat, et post eum sequens vocatus, apud quem jam erat jus

impediendi, et retractandi, consenserit, quod et ipse incurreret pœnam, si consentiat: et semper intellige, si res tradatur; aliàs non haberet locum pœna contra alienantem, ut dixi in l. fin. tit. 8. Part. 5.

30. Q. Sed an propter famem res majoriæ possit alienari? Videtur quod sic, ut in simili tradit Gloss. et ibi Joan. de Plat. in l. *quemadmodum, C. de agricol. et censit. lib. 11.*

31. Q. Item adverte, quod prohibitus alienare in majoria, quæ fit cum facultate Regia, non poterit pignori obligare, cum prohibitio tunc procedat à lege viva, Gloss. in l. *in quorum, D. de pignor. ubi vide Doct. et tenet Joan. de Plat. in dict. l. quemadmodum.*

32. Q. Sed an res prohibita alienari possit permutari, vel vendi, ut acquirat quis aliam meliorem, videtur quod sic, l. *Imperator 70. D. de legat. 2. l. ita constante 26. l. mutus 75. §. 1. et l. fin. D. de jure dot.* Joan. de Plat. in l. *unica, C. non licere habitat. Metrocom. lib. 11.*

33. Q. Pone autem, quod testator legavit rem majoriæ, et ille qui in ea succedit solvit legatum, seu præstitit illam rem: an incidat in pœnam alienantis? Et videtur, quod sic, per text. in l. *senatus 45. in princ. ibi, pœnis erit locus, D. de legat. 1.*

34. Q. Et si in aliqua majoria reperiretur prohibita permutatio, non dicendo amplius, an per hoc videatur qualibet alia diminutio, et alienatio prohibita? Vide Joan. de Plat. post Angel. ibi, quod sic, in l. *certe, C. de prox. sacror. scrip. lib. 12.*

35. Q. Sed pone, quod quis fecit majoriam, de re quam fortè emerat à minore, et minor restituitur adversus venditionem, ita quod evincitur res: an pretium quod deberet reddi, re evicta, debeat ei qui est vocatus ad majoriam, vel dividi debeat inter omnes filios? Casus est, quod debetur ei, cui relicta fuit majoria, l. *qui solitum 78. §. 1. D. de legat. 2.*

36. Q. Quid autem si non per restitutionem evinceretur res, sed quia apparet rem non fuisse testatoris, seu conditoris majoriæ, tangit ibi Paulus de Cast. cujus dicta non possent fortè applicari ad rem majoriæ relictam uni ex filiis, si evinceretur, nam videtur, quod adhuc pretium debeat ei, cui fuit relicta majoria.

37. Q. Et quid si rescinderetur venditio juxta formam, l. 2. *C. de rescind. vend.* an pretium, quod deberet suppleri, debeant supplere fratres illius, cui fuit relicta majoria? Cogita: vide quæ habentur in l. *quotiens 10. C. famil. erisc. et in l. cum pater 77. §. evictis 8. D. de legat. 2.* et quæ notat Bart. in l. *Marcellus, §. penult. D. ad Trebellian.*

38. Q. Sed an pretium in casu prædicto habeatur loco rei, et sic, ut quod ex illo ematur sit res majoriæ, sicut erat res, quæ fit evicta? Videtur quod sic, per text. in l. *filie sue 26. §. Attia, D. de condit. et demonstr. videtur enim de mente ejus qui condidit majoriam ex quo voluit eam perpetuo duraturam: et hinc etiam videtur, quod si Princeps donavit aliquam villam, quam voluit semper esse majoriæ, ut videmus in bonis Enriquennis, si postmodum Princeps det licentiam alienandi dictam villam in alium, transibit in illum cum isto onere majoriæ: videtur enim istud onus majoriæ quedam servitus; et quando acquisitio procedit à fundo, seu re inanimata, per fundum quaeritur nobis, l. *qui fundum 12. D. quemadm. servit. amit. l. qui in aliena, in fin. D. de neg. gest. Bald. in authent. ingressi, C. de sacros. eccles. et vide quæ dicit Bald. in l. 5. C. si à non compet. jud.**

Neque obstat prædictis l. *pater filium 58. §. quindecim 5. D. de legat. 3.* quia loquitur quando prohibitio facta est personæ, non quando rei.

39. Q. Quid autem si consentit alienationi remotior vocatus, et postea consensit ille qui proximiori loco erat vocatus, quia fortè tempore alienationis proximior non erat præsens? an iste remotior, qui consensit, possit non obstante tali consensu repetere majoriam? Bald. in l. *quotiens*, ad fin. vers. *quæro primo alienanti, C. de fideicom.* vult, quod possit: quod forte erit intelligendum, et limitandum, quando simpliciter consensit, non facta mentione, quod proximior consensiebat, seu consensurus erat, argum. ejus quod notat Gloss. in l. 1. §. *succedat, D. de succes. edit.* et arg. ejus quod notat Bald. in l. *si stipulatus, §. si ex duobus, D. de fidejus. in versic. quæ vera est nisi à principio, etc.* et facit l. *Modestinus 76. D. de solution. nam ordinata ordine intellectus, videtur ordinata ordiue essentiae, l. talem 51. D. de hæred. instit. si ergo ipse referat consensum suum in tempus quo proximior consentiet, videtur sufficere, l. in tempus 62. D. de hæred. instit. et sic non obstat quod habetur in l. 1. *C. de pact. et in l. si ita sit scriptum 45. D. de legat. 2.**

40. Q. Quid autem si proximior vocatus scivit alienationem, et

non contradixit? an ex hoc videatur consentire? Vide Præpos. in cap. 1. §. *Item qui domino, in fin. quæ fuit prima causa benef. amit.*

41. Q. Sed an incidat in pœnam alienantis, qui compromitti, si arbiter rem majoriæ alii adjudicet, Bald. quod non in l. fin. §. *emptor, ad fin. C. commun. de legat.* quia per sententiam arbitri non transfertur dominium: tu vide ibi Alexand. in *addition.* et Doct. modernos ibi.

42. Q. Sed an ille, qui consensit alienationi, possit petere pretium? Et videtur quod sic, per text. in l. *si fundum per fideicommissum 92. in princ. D. de legat. 1.* sed tu considera tres casus: aut enim majoria ista durabat solum usque ad consentientem, et tunc potest petere pretium, cum ad ipsum non extendatur prohibitio alienationis ut in authent. *de restit. fideicom.* et ibi Gloss. et Bart. collat. 8. l. *cum pater 77. §. libertis 27. in fin. D. legat. 2.* et l. *qui solidum 78. §. prædium 5. eod. tit. et ita procedit dicta l. si fundum per fideicommissum: vide Bald. in authent. res quæ, C. commun. de legat.*

Si majoria erat perpetua, et tunc videtur, quod nihil possit petere consentiens, quia cum perdat majoriam, ut in dicto §. *libertis*, non debet consequi pretium. Si vero res illa fuit vendita auctoritate Regia sub conditione, si ille consentiret, et tunc quia nullum præjudicium generari debet alienanti, neque consentienti, quoad perendum majoriam, et sic debet consequi pretium, per dict. l. *si fundum per fideicommissum*, et per Bald. in dict. authent. *res quæ.*

Si tamen Rex dedisset licentiam alienandi, nullo requisito consensu ejus qui sperat succedere, tunc adhuc videtur, quod possit consentiens petere pretium, Gloss. et ibi Bald. in §. *ad hoc, de pace juram. firm.* in gloss. 1. essent tamen advertenda verba licentia Regis; nam si daretur licentia extrahendi rem de majoria pro dote filix, tunc manifestum est, quod pater non tenebitur ad pretium: quia si ipse habuisset tale pretium, non erat necessaria talis licentia, et ipse dotaret, et dotare tenebatur de tali pretio: si verò fuit data licentia Regis; ut de aliqua re majoriæ fortè quadam villa, faceret majoriam in filium secundum (quia fortè non reperiebatur pater rem ita commodam, ad emendum pro majoria in secundo filio) et tunc tenebitur filio majori, succedenti in majoria antiqua, ad interesse, per prædicta jura.

43. Q. Quid autem si Rex dedit licentiam extrahendi rem de majoria pro dote filix, quia ipse pater non habebat undè dotaret aliàs? an si pater postea perveniat ad pinguorem fortunam, teneatur ad ponendum pretium in majoria? Videtur dicendum, quod non, per Gloss. in dict. *authent. res quæ*, et Gloss. in authent. *de restit. et ea quæ parit*, collat. 4. et ibi Bart. qui dicunt, quod quando fideicommissum diminuitur pro dote, licet postea revertatur illa dos ad illum qui eam dedit, non reincedit in fideicommissum, et per ea quæ notat Gloss. in l. *ubi adhuc, C. de jure dot.* et Bart. in l. *si constante*, in fin. princ. *D. soluto matr.* de marito, qui restituta dote propter inopiam, incipit esse dives.

44. Q. Sed an ex licentia Regia data ad alienandum, si filius proximius successor consentiret, videatur sublata pœna perdendi majoriam propter alienationem, etiam ipsi filio qui consentit? Et videbatur quod non: quia filio relinquitur sua libera voluntas ad consentiendum, vel dissentiendum. In contrarium videtur, quia ex quo alienatio est licita in alienante, sic in consentiente: quia inspicitur principium, l. *pater filium 58. §. quindecim 5. D. de legat. 3.* et inspicitur, quod principaliter agitur, l. 1. *D. de auctor. tutor.* et quæ tradit Jaso in l. *si quis neque causam, D. si cert. pet.* et quia ipse qui consentit, videtur alienare, et alienanti data est licentia.

45. Q. Sed an possit fieri transactio super majoria, vel re majoriæ? Et videtur, quod sic, per text. in cap. *unico, de controv. inter vassal. et alium de benefico.* et ibi Bald. circa princ. et per text. in §. *si vassallus el 2. si de feud. def. content. sit inter domin. et agnat.* et per Bald. in §. *Imperialem, de prohib. feud. alien. per Freder.* col. 5. ubi tenet, quod valet transactio super re feudali, tam tradendo, quam retinendo: est etiam bonus text. in l. *cum hereditas la 1. D. ad Trebel.* ubi Doct. notant, quod valet compromissum factum ab hærede super re subjecta restitutioni: et intelligunt Ang. ibi, et Alex. et si compromissum fiat in arbitratorem, quia in arbitramento est quedam transactio; ut in authent. *si verò contigerit, C. de judic.* In contrarium tamen facit, quod notat Paul. de Castr. in l. *facta, §. hæres, D. ad Trebel.* ubi tenet, quod non valet transactio, et limitat dictam l. *cum hereditas*, dicens, quod illa procedit ubi intervenit sententia; non tamen habebit locum in transactione: et idem Bald. qui ponit veritatem in hac materia, in dicto cap. *unico, de controv. inter*

vassal. et alium de benefico. ubi dicit, quod in feudo, cum non possit alienari, non potest fieri transactio per quam res feudalis datur: sed retinendo rem, et dando aliquam quantitatem, vel aliud, bene tenebit transactio: et confert, quod notat Gloss. et Bart. in l. *nulli, D. de transact. Abb. et Doc. in cap. contingit, de transact.* et Abb. post Anton. in cap. *cum tempore, de arbitr. col. 2.* et facit quod notat Bald. in l. 1. *C. de bon. matern.* et semper intellige, dummodò transactio fiat bona fide, juxta notata per Bald. in dicto cap. *Imperialem*, col. 5. et sit justa ratio transigendi, at ibidem per Bald. et in dicto cap. *unico.*

46. Q. Sed est pulchrum dubium, an si transactio fiat dando aliquid, retinendo rem majoriæ, an tale pretium posset repeti ab eo, qui succedere debet in majoria; et videtur, quod sic, per text. in l. *domus hereditarias 58.* et ibi Paul. de Cast. *D. de legat. 1.* ubi concludit per illam legem, et per Gloss. in l. *emptor. D. de rei. vind.* quod quando in re subjecta restitutioni sunt sumptus ad perpetuam rei utilitatem, quod tunc non solum pro parte, sed in totum potest repeti, seu vocato imputari. Et licet prima facie hoc videatur irrationabile, tamen credo, quod habeat rationem, sitque verum de jure: quia quando venit secundus ad succedendum, debet solvere, quod primus dedit, cap. 1. *de solut.* et si secundus vocatus objiciat, si ego solvo totum, quod dedit transgens, ipse remanet cum lucro, quia potius est fructibus majoriæ, ipse verò cum damno, undè saltem deberet dividi pro rata emolumenti; replicatur ex parte transigentis, quod caruit suo fundo, vel pecunia, quam pro transactione dedit, et quod vocatus idem faciat cum ulteriori vocato, et sic de aliis: cogita tamen super hoc, quia si verum est hoc, est subtilis consideratio, et vide text. et Bald. in l. *ex parte, D. famil. erisc.*

47. Q. Item adverte, quod si conditor majoriæ prohibuit rerum majoriæ alienationem, videtur hanc prohibitionem facere successoribus; non verò sibi, quia ipse poterit alienare, text. est in l. *Lucius 40. §. fin. D. de fideicom. libert.* Et ex hoc potest inferri, quod si facultate Regia ad condendam majoriam cavetur, quod non possit revocari per facientem, quod nihilominus poterit rem aliquam majoriæ alienare. Quod videtur limitandum in casu, quo ex majoriæ constitutione translatum esset rerum dominium: tunc enim cum non remaneat dominus, non poterit alienare. Item quando alienaret necessitate rei familiaris, quia tunc non videtur revocare dispositionem; secus, si sine causa alienaret: quia tunc cum videatur revocare dispositionem, ut in l. *rem legatam 18.* cum similibus, *D. de adm. legat.* videtur facere contra Principis prohibitionem. Et videtur etiam limitandum quando dispositio facta esset ex causa onerosa, juxta dispositionem l. *Taurinæ.*

(2) *O parte del.* Sed cum non alienet totum, sed partem, perdit tantum illam partem alienatam, cap. 1. *de vassal. qui contra Constit. Lothar.* adde Bald. in cap. 1. §. *aut si libellario, quib. mod. feud. amit.* et in dicto cap. *unico.*

(3) *Nin le empesce tiempo que fuesse passado.* Etiam si sit tempus longissimum, secundum And. de Iser. in dict. cap. *Imperialem*, et expressus in cap. 1. §. *præsterea, de capit. Corrad.* et sequuntur alii qui Doct. prout refert Socinus cons. 86. col. 3. vol. 1. contra quod videtur text. in §. *si quis per 50. si de feudo def. content. sit inter domin. et agnat.* qui tamen textus loquitur, quando præscribitur feudum, quod non erat in alterius persona formatum; sed Abb. post Gloss. in cap. *ad audientiam, de præscript.* vult idem esse in feudo jam formato: vide ibi per eum, et Felin. col. 6. et per Balbum in tract. *præscript.* fol. 34. col. 1. Gloss. etiam in cap. 1. §. *præsterea, de capit. Corrad.* tenet feudum posse præscribi spatio 50. annorum, et sic præscriptio longissima, quam gloss. sequitur ibi Bald. et loquitur dicta gloss. quando feudum fuit alienatum per vassallum. In casu hujus legis, et dicti cap. *Imperialem*, in princ. videtur quod opinio Andr. de Iser. sit verior: quia ubi est provisum, quod nulla præscriptio obstet, non obstat etiam longissima præscriptio, ut dicunt Bald. et Ang. in l. 1. *C. ne rei domin. vel templor.* et in l. *omnes, C. de præscript. 50. annor.* sequitur Francisc. Balb. in suo tract. *præscript.* charta 60. ad fin. col. 1. cum igitur per dict. cap. 1. *de prohib. feud. alienat. per Lothar.* dicitur, quod nulla præscriptio obstet, et in dicto cap. *Imperialem* dicatur, *nullius temporis præscriptione impediende;* videtur, quod neque tempore longissimo præscribatur. Sed ad hoc potest responderi, quod istud dictum procedit, quando lex aliàs prohibens præscriptionem nihil operaretur, si tantum tolleret longi temporis præscriptionem; nil mirum, si tunc etiam tollere videatur longissimam: si tamen potest operari in præscriptio-